

[ΚΡΑΤΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ]

Μαρία Παπαγιάννη
Το Δέντρο
το Μονάχο

ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ
ΤΟ ΜΟΝΑΧΟ

Μυθιστόρημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη λογοτεχνία για νέους
Μαρία Παπαγιάννη *Το Δέντρο το Μονάχο*
Εξώφυλλο: Τάσος Μαντζαβίνος, Τάματα στο δένδρο, 1997-2003
Επιμέλεια, διορθώσεις: Αντωνία Γουναροπούλου
Υπεύθυνη έκδοσης: Στεφανί Γεωργακοπούλου
Σελιδοποίηση: Αλέξιος Δ. Μάστορης
Φιλμ-μοντάζ: Μαρία Ποινιού-Ρένεση
Copyright © Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη) και Μαρία Παπαγιάννη, 2009
Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Απρίλιος 2010
ΚΕΤ 6900 ΚΕΠ 283/10
ISBN 978-960-16-3599-6

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ**

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665 – ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΝΕΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ 122, 563 34 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ,
ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15 – ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

*«Εκείνα τα αλμυρά δάκρυα, από πού έρχονται, μάνα;
Κλαίω, κύριε, το νερό της θάλασσας»
F. G. Lorca,*

για τη Μελίνα Καρακώστα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συμμόγιορτα	11
Βιόλα της θάλασσας	18
Αντίο, όνειρα παλιά	31
Αγριότητες	35
Μικρή εξομολόγηση	48
Απρόσμενοι επισκέπτες	56
Φανταστική νεράιδα	61
Μες στα σωθικά της ελιάς	67
Άνθρωποι που δεν αγαπήθηκαν	74
Άδειο τραπέζι, μεγάλοι μπελάδες	80
Μια ιστορία που αρνείται να ειπωθεί	87
Νυχτερινή περιπολία	96
Πάντα υπάρχει κάτι να κάνεις	106
Φιλάγριοι	113
Χαρά που δε γνώρισα	124
Αν βρέξουνε τα δάκρυα το χόμα	130
Λάθος ζύγι	139
Παλιά υπόσχεση	146
Όνειρα με τα μάτια ανοιχτά	150
Γιατί όχι σε μένα;	154
Για ένα σύκο	161
Μαύρα κουρσάρικα πανιά	165
Στη σκιά των καραβιών	170

Συμόγιορτα

Η Φώτω κράτησε την κοιλιά της:
«Κάνε, Παναγιά μου, να μη γεννήσω σήμερα και βγει
το παιδί μου σημαδεμένο».

Απ' τη μέρα που έμαθε ότι θα γεννήσει μετά των Τριών
Ιεραρχών, ίδρωσε.

«Καλήν ημέρα της Υπαπαντής, κόρη μου, έχει πολύ χει-
μώνα πίσω. Θα ξεπαιδέψεις γρήγορα. Ο χειμώνας δε βοη-
θά τα παιδιά να μεγαλώσουν».

«Νενέ, πώς ξέρεις ότι θα γεννήσω τότε; Κι αν αργήσει
καμιά μέρα;»

«Όλα θα πάνε καλά. Μη βάζεις κακό με το νου σου».

Όμως της Φώτως το μυαλό όλο στο κακό γυρνούσε. Με-
τρούσε και ξαναμετρούσε τις μέρες. Πάντα με τις μεγάλες
γιορτές τον ζύγιζε το χρόνο. Μετά των Τριών Ιεραρχών εί-
ναι τα Συμόγιορτα. Τρεις μεγάλες γιορτές, σε τρεις μέρες.
Του Τρύφωνα, προστάτη των αμπελιών, της Υπαπαντής, της
Παναγιάς της Μυλιαργούσας γιατί και οι μύλοι αργούν, και
να τους βάλεις μπροστά δεν αλέθουν, και τρίτη του Συμεών.

Εκ του σημειώνω. Αν γεννηθεί τέτοια μέρα το παιδί, γεννιέται «σημειωμένο». Και να 'θελε να το ξεχάσει η Φώτω δεν μπορούσε.

Πόσα και πόσα δεν είχε ακούσει για τερατώδη πράγματα που συνέβησαν τέτοια μέρα. Να, στο απέναντι νησί δεν ήταν τέτοια μέρα που γεννήθηκε ένα παιδί με στραβό το στόμα, τα αυτιά πίσω από το κεφάλι, τα μάτια στην κορφή; Δεν είπε τίποτα η μάνα, από φόβο για το χωριό. Ότι θα το πάρουν το παιδί της και θα το αφήσουνε στο τρίστρατο δίχως νερό και δίχως ψωμί. Το φάσκωσε καλά καλά και δεν το έδειχνε σε κανέναν. Μεγάλωνε αυτό και μεγάλωνε το στόμα του, τα αυτιά του πίσω από το κεφάλι, τα μάτια του στην κορφή. Και μεγάλωσε τόσο που οι φασκιές δεν το χωρούσανε. Το πήρε η μάνα νύχτα και τους έφαγε και τους δυο το μαύρο σκοτάδι. Κανείς δεν τους ξανάδε από τότε.

Έκανε το σταυρό της η Φώτω. Πήρε και θυμιάτισε όλο το σπίτι. Να φύγει το κακό. Κι αν το κακό έφυγε, οι σκέψεις έμειναν. Και να ήταν μόνο οι σκέψεις, ήταν κι αυτή η ναυτία που δεν την εγκατέλειψε, εννιά ολάκερους μήνες.

Εννιά μήνες ταξίδευε σ' ανταριασμένη θάλασσα και σε κάθε κύμα ξερνούσε χολή. Κι όλο χάιδευε την κοιλιά της, μπας και ημερέψει, αλλά τίποτα. Καβάλησε κι αυτή τα κύματα και πήγαινε. Το κεφάλι της στο μαξιλάρι, δεν ξεκουράστηκε. Όρθια κοιμότανε και πιανότανε. Πόρτες, παράθυρα, όλα κατάρτια τα ένωθε.

Το χωριό γαντζωμένο, ασάλευτο πάνω στα βράχια, να σκιαζεται όλη μέρα από το διπλανό βουνό. Η θάλασσα μια στάλα δρόμος πιο πέρα, αλλά οι άνθρωποι στο χωριό ένωθαν βουνίσιοι. Γεννημένοι κάτω απ' τη σκιά του Κόφινα, έτσι τη φώναζαν την κορφή. Απ' αυτόν πήρε και το όνομά του το χωριό τους.

Κάτω από τον Κόφινα γεννήθηκε η Φώτω, πέντε χρόνια

μετά το Στράτο, τον άντρα της. Από παιδιά μαζί. Σε διπλανά σπίτια. Μπρος ο Στράτος, πίσω η Φώτω πήγαιναν. Η Φώτω πάντα έτσι θυμότανε να τα βλέπει όλα. Πίσω από την πλάτη του. Γύρισε μια μέρα ο Στράτος και την κοίταξε: «Τι με ακολουθάς, βρε κολυμπηθράκι;».

Η Φώτω ήθελε να βάλει τα κλάματα, νόμιζε ότι θα την κυνηγήσει. Τα αγόρια στο χωριό ήταν άγρια. Μαθημένα από μικρά στα δύσκολα. Με το που γεννιόντουσαν τα ονοματίζανε με τη δουλειά που θα τους αναθέτανε όταν μεγάλωναν. Άλλος για τα ξύλα, άλλος για τα κτήματα, άλλος για το γουρούνι κι άλλος για το γαϊδούρι. Την κοιτούσε ο Στράτος και η Φώτω ένιωθε πως είχε καταπιεί τη γλώσσα της. Ήξερε πως ο Στράτος πήγαινε να ταΐσει το γουρούνι τους και, στην ταραχή της, το είπε για δική της δουλειά:

«Πάω στο γουρούνι μας».

«Τι λες, βρε κολυμπηθράκι, αφού εσείς δεν έχετε γουρούνι;»

Τώρα ήταν που η Φώτω ήθελε να το βάλει στα πόδια. Δεν έφτανε που τον ακολουθούσε δίχως λόγο, δεν είχαν και γουρούνι. Αυτό πια ήταν μεγάλη προσβολή. Οι οικογένειες που δεν είχανε γουρούνι στο χωριό ήταν οι πιο φτωχές. Λέγανε μάλιστα πως στα σπίτια που, παραμονές Χριστουγέννων, δε θα ακουγότανε ο θρήνος του χοίρου που το σφάζανε, δε θα έμπαινε ο καινούριος χρόνος.

Ο Στράτος με το λόγο του ξεσήκωσε όλο τον πόνο της Φώτως. Ο πατέρας της έφταιγε, που έφυγε από το σπίτι τους και ξενιτεύτηκε και άφησε τη μάνα μόνη πίσω. Έκανε αυτή τα πάντα να ζησει το κορίτσι της αλλά γουρούνι εκείνη τη χρονιά δεν αγόρασαν. Η Φώτω καλά καλά ούτε που θυμόταν τον πατέρα της αλλά αυτό δεν του το συγχωρούσε:

«Μάνα, εγώ φέτος δε θα πάω στη μεγαλύτερη τάξη;»

«Αν διαβάξεις θα πας».

«Αφού δεν πήραμε γουρούνι».

«Φώτω, μια χαρά αλλάζει ο χρόνος και με βραστή κότα, δε χρειάζεται γουρούνι».

Η Φώτω δεν την πίστεψε. Το έβλεπε στα μάτια των άλλων παιδιών πως κάτι δεν πήγαινε καλά με την οικογένειά της. Άκουγε και τις κλάψες και τα βογκητά της νενές της. Το γουρούνι έφταιγε. Το μόνο που ευχότανε ήταν ν' αποκτήσουν ένα γουρούνι. Πιο πολύ κι απ' το να γυρίσει ο πατέρας της. Και τώρα έστεκε πίσω από το Στράτο.

Γέλασε αυτός σαν να μετάνιωσε για τη χοντροκοπιά που ξεστόμισε.

«Έλα, κολυμπηθράκι. Αφού με παίρνεις συνέχεια από πίσω. Έλα, πάμε μαζί στο δικό μας γουρούνι. Μην κλαις. Θα το 'χουμε μαζί».

Από κείνη τη μέρα η Φώτω μάζευε όλα τα αποφάγια της για το γουρούνι του Στράτου. Αυτή τη μεγάλη χάρη που της έκανε δεν την ξέχασε η Φώτω και του είχε σαν παιδί αιώνια ευγνωμοσύνη.

Γίνανε αχώριστοι. Κάθε απόγευμα περνάγανε το ίδιο μονοπάτι και φτάνανε στο χοιροστάσιο. Το ταΐζανε κι ύστερα παίζανε μαζί του. Πόσες και πόσες ιστορίες δεν άκουσε εκείνο το πρώτο γουρούνι. Και τα Χριστούγεννα το σφάζανε. Η Φώτω έκλαψε αλλά ο Στράτος της είπε πως γι' αυτό είναι τα γουρούνια, για να τα τρώνε.

Έτσι γεννήθηκε ο έρωτας του Στράτου και της Φώτως. Σιάζοντας το γουρούνι. Πέρασαν τα χρόνια, η Φώτω έχασε τους γονείς της, τα δυο παιδιά μεγάλωσαν. Ακόμα και τότε, όμως, τους έμεινε η συνήθεια να κάνουνε τις μεγάλες εξομολογήσεις παρουσία του χοίρου.

Εκεί της εξομολογήθηκε ο Στράτος το όνειρό του να μπαρκάρει όταν μεγαλώσει και τρόμαξε η Φώτω που δεν είχε σκεφτεί ποτέ τη ζωή της χωρίς εκείνον.

Κι ύστερα, εκεί μια μέρα της είπε πως δυο πράγματα θέλει περισσότερο. Τη θάλασσα κι εκείνη. Και τα έκανε και τα δυο ο Στράτος. Την έκανε γυναίκα του και, λίγες μέρες μετά το γάμο, έφυγε να κάνει και το δεύτερο όνειρό του πραγματικότητα. Ευτυχώς δεν την άφησε μόνη.

Είχε ήδη καρπίσει ο έρωτάς τους. Κι ένιωθε η Φώτω στην κοιλιά της να μεγαλώνει η αγάπη του Στράτου. Του το έγγραψε κι αυτός της υποσχέθηκε να είναι πίσω για τη γέννα του παιδιού.

Η Φώτω δεν του μαρτύρησε τίποτα για τις ζαλάδες της. Φοβότανε μήπως γρουσουζέψει τον άντρα της. Αυτός στη θάλασσα κι αυτή κάτω απ' τη σκιά του Κόφινα να παραπονιέται για φουρτούνες κι αντάρες.

«Την άλλη φορά» σκεφτότανε «θα του γράψω». Δεν ήξερε τι έφταιγε. Ήταν το μωρό που κολυμπούσε ασταμάτητα; Ήταν που είχε ακολουθήσει, με κάποιον τρόπο μυστήριο, το Στράτο στα μεγάλα του ταξίδια; Ήταν αμάθητη στη θάλασσα και την πείραζε έτσι που τον ονειρευότανε νύχτα μέρα, πάνω στα κύματα.

«Αχ, Στράτο» της ξέφυγε ένας αναστεναγμός, ενώ από μέσα της άλλα του έλεγε: «Αχ, Στράτο μου, έλα. Πέτα κι έλα. Δεν αντέχω».

Ένωσε την κοιλιά της να κατρακυλά κι αυθόρμητα την κράτησε.

«Μη βιάζεσαι, μωρό μου. Κι αύριο μέρα είναι. Μη γεννηθείς σήμερα. Έλα, αντέχουμε μια μέρα ακόμα».

Ήρθε η νενέ, μια μικρούλα αγκαλιά είχε γίνει από τα πολλά τα χρόνια. Μπήκε πρώτα στην κουζίνα. Την άκουσε η Φώτω ν' ανάβει το καντηλάκι και να κάνει εννιά μεγάλες μετάνοιες μπροστά του.

«Νενέ μου, φοβάμαι» ψέλλισε η Φώτω.

Πλησίασε η νενέ και φίλησε το μέτωπο της εγγονής της. Μούσκεμα στον ιδρώτα. Της έπιασε την κοιλιά κι άδειασε το βλέμμα της.

«Γεννάς;»

«Όχι, νενέ, μπορώ να κρατηθώ ως αύριο. Σε λίγο νυχτώνει. Αύριο να γίνει. Φοβάμαι, νενέ. Φοβάμαι πως το παιδί θα γεννηθεί σημαδεμένο».

«Πριν τα μεσάνυχτα, Φώτω, θα 'χεις γεννήσει. Έλα. Αυτά δεν αλλάζουν. Αν είναι γραφτό του παιδιού να γεννηθεί σήμερα, θα γεννηθεί».

Έτρεξε η γοιά στην κάμαρή της. Την άκουγε η Φώτω να χαρχαλεύει το σεντούκι της κι ένιωθε την αναπνοή της να διπλώνεται. Φύσαγε, ξεφύσαγε σαν άλογο στον ανήφορο.

«Στα άγρια βουνά και στ' άκαρπα τα δέντρα και στα καμποπούλια να γίνουν τα σημειά».

Όσπου έφτασε η νενέ της και κρατούσε στο χέρι ένα πουκάμισο λευκό.

«Έλα, κόρη μου, έλα ν' αλλάξεις και να φορέσεις αυτό που είναι από μονομερίτικο πανί. Μέσα σε μια μέρα το είχε γνέσει και το είχε υφάνει η μάνα μου και το 'χα κρατημένο τόσα χρόνια».

Έλαμψε το πρόσωπο της Φώτως. Έβγαλε το φουστάνι της και φόρεσε το πουκάμισο.

«Δεν υπάρχει σημάδι του ουρανού που να μην το σιάζει το μονομερίτικο πανί. Έτσι έλεγε η μάνα μου. Όλα τα διώχνει, απ' αρρώστιες ως μαγγανείες».

Ξάπλωσε η Φώτω στο κρεβάτι κι άφησε τη νενέ της να πάει να φωνάξει τη μαμή. Χάιδεψε την κοιλιά της. Χάιδεψε τα κύματα του Στράτου και τον κάλεσε κοντά της. Και σαν να της χαμογέλασε η θάλασσα του κορμιού της και πρώτη φορά σε εννιά μήνες γαλήνεψε η αντάρα της κι άφησε μια μεγάλη παραπονεμένη κραυγή ν' ανακουφίσει την ψυχή της.

Γεννήθηκε το μωρό κι ήταν αγόρι. Το 'βαλε η νενέ πάνω στο μονομερίτικο πουκάμισο, στη θέση της καρδιάς. Κι αυτό σαν άκουσε τους χτύπους, ηρέμησε.

«Σωστό σε όλα του. Άντρας σωστός ο γιος σου» της ψιθύρισε η νενέ.

Κι η Φώτω πήρε το γιο της και βυθίστηκε στον ύπνο. Κολύμησαν μαζί πάνω στα κύματα. Έφτασε η Φώτω στο Στράτο και του τον έδειξε.

«Να, τα κατάφερα. Για σένα, Στράτο μου. Άντρας σωστός ο γιος σου».

Τον ανέβασε εκείνος πάνω στο γουρουνί. *Πού βρέθηκε γουρουνί στο καράβι;* σκεφτότανε η Φώτω αλλά κοιμότανε βαθιά και δεν μπορούσε να ρωτήσει το Στράτο.

Βιόλα της θάλασσας

Ο Σίμος τρέχει σαν τρελός στα σοκάκια του χωριού. Έχει βάλει στοίχημα ότι δε σκιάζεται το σκοτάδι. Τα άλλα παιδιά τον περιμένουν στην πλατεία. Κοιτούν από ψηλά και βλέπουν τη σκιά του να κινείται στα σοκάκια σαν φίδι.

Στα πάνω σπίτια είναι πανεύκολο. Όλοι το κάνουν. Οι πόρτες είναι ανοιχτές και λίγο φως γλιστράει ακόμα κι από τις κλειδωνότρυπες. Να, τώρα πέρασε κι από το κλειστό καφενείο του κυρ Θωμά. Πήδηξε πάνω από τα κιβώτια, όπου σαπίζουνε λίγες ξεχασμένες ντομάτες.

Κάποια γάτα νιαούρισε δυνατά. Πάνω στη φούρια του, ο Σίμος πάτησε ένα πλαστικό μπουκάλι, έχασε την ισορροπία του και γλίστρησε. Τα παιδιά γελάνε κι αμέσως μετά βλέπουνε τη σκιά να σηκώνεται και να συνεχίζει τον αγώνα δρόμου.

Ο Σίμος ακούει τα γέλια των φίλων του, κοντοστέκεται και γυρίζει το βλέμμα του στην πλατεία. Σκοτάδι μόνο βλέπει κι ύστερα ένα μικρό φως που κάνει για λίγο τη νύχτα να

χαμογελάσει. Ο Γιώργης, φαίνεται, άνοιξε το φακό του για να του κάνει σινιάλο. Του πρότειναν να πάρει το φακό μαζι του αλλά ο Σίμος δε θέλησε.

«Δε φοβάμαι το σκοτάδι, σας λέω. Αν την κάνω την προσπάθεια θέλω να την κάνω μόνος μου. Χωρίς βοήθεια».

Από νωρίς το απόγευμα είχαν αρχίσει να βάζουν στοιχήματα. Μετρήσανε το ύψος τους στο κυπαρίσσι της πλατείας. Έβγαλε ο Μάρκος το σουγιά του και σημάδευε. Τα σημάδια μεπερδευόντουσαν με κείνα από τα προηγούμενα χρόνια. Γι' αυτό ο καθένας κάρφωνε το βλέμμα του στο δικό του. Τα μετρήσανε. Ο Μάρκος τους περνούσε όλους μια ανοιχτή παλάμη. Ύστερα ερχότανε ο Γιώργης, ο Βρετός, ο Ηλίας και τελευταίος ο Σίμος. Όλα τα παιδιά γύρισαν και τον κοίταξαν με λύπηση. Μεγάλη ντροπή να είσαι ο κοντύτερος απ' όλους. Ο Σίμος όμως δεν το έβαξε κάτω. Όχι πως έλπιζε με τέτοιο μπόι να γίνει αρχηγός στα παιχνίδια τους, άλλωστε ο Μάρκος ήταν μεγαλύτερος απ' όλους ένα χρόνο. Είχε πατήσει πολλούς μήνες τώρα τα δεκατρία.

Ο Μάρκος ήταν γεννημένος αρχηγός. Δε θα άφηνε κανένα να του βγει μπροστά. Μιλούσε δυνατά, έσπρωχνε, φώναζε, έβριζε. Την είχε κερδίσει την αρχηγία τα τελευταία χρόνια και κανένα θέμα δεν υπήρχε. Όλοι το ξέρανε. Ο Σίμος το δεχότανε όπως και τα υπόλοιπα παιδιά, και κανείς δεν είπε κουβέντα νωρίτερα το απόγευμα όταν είδανε το σημάδι του Μάρκου να τους χαιρετάει από ψηλά στο λαβωμένο κυπαρίσσι.

Ο Μάρκος ύψωσε τα χέρια του θριαμβευτικά και γύρισε και τους έβγαλε τη γλώσσα.

«Ο μεγάλος θα είναι πάντα μεγάλος» φώναξε. «Προσκυνήστε τον αρχηγό σας».

Τα παιδιά κοιτάχτηκαν αμήχανα. Στα σοβαρά μιλούσε ο Μάρκος ή ήταν ένα από τα χοντροκομμένα του αστεία;

«Τι με κοιτάτε, χαϊβάνια, προσκυνήστε τον αρχηγό, ρε!»
Όλοι έσκυψαν λίγο το κεφάλι και ο Ηλίας έπεσε στα γόνατα. Ο Σίμος δεν κουνήθηκε καθόλου.

«Γιατί δεν προσκυνάς, ρε συ;»

«Είσαι ψηλότερος απ' όλους. Κι εγώ ο πιο λιγότερο ψηλός αλλά δεν προσκυνάω κι ούτε σε φοβάμαι».

«Και τι φοβάσαι, ρε κατσούλι;»

«Δε φοβάμαι τίποτα».

«Δε φοβάσαι ούτε τις Ανεβαλούσες ούτε τα Λεράκια;»

«Ούτε».

Όλα τα παιδιά γύρισαν και τον κοίταξαν. Ακόμα και ο Μάρκος δεν είπε τίποτα.

Ανεβαλούσες και Λεράκια ήταν τα τελώνια που βγαίνουνε τις νύχτες στην Ανεβαλούσα ή στην πιο πέρα γειτονιά, τα Λεράκια. Δεν ήταν τα ίδια. Κάθε γειτονιά είχε τα δικά της. Δεν υπάρχει κανένας στο χωριό που να μην τα έχει ακούσει.

Βγαίνουνε μόνο τις νύχτες γιατί δε θέλουν τους ανθρώπους. Ο Σίμος είχε ακούσει πολλές ιστορίες από τη μικρή νενέ, τη γιαγιά της μαμάς του που ήταν η μεγαλύτερη σχεδόν σ' όλο το χωριό. Έλεγε η μικρή νενέ ότι τα τελώνια αυτά ζούσαν από πάντα στο χωριό. Οι παλιότεροι τα είχαν δει. Μοιάζουνε με μωρά, δεν έχουν τρίχες και το κεφάλι τους είναι φαλακρό και μακρουλό σαν κολοκύθι. Όμως το χειρότερο απ' όλα είναι τα μάτια τους, δυο αναμμένα κάρβουνα που δε σβήνουν ποτέ.

«Παιδάκια αβάφτιστα είναι, αγόρι μου, και γι' αυτό χωρίς σώμα κι αίμα του Χριστού. Ψάχνουν τη μανούλα τους, να τους δανείσει την ψυχή της και με δανεική ψυχή να μπούνε στον Κάτω Κόσμο» έλεγε στο Σίμο η μικρή νενέ. Ήξερε ατέλειωτες ιστορίες η νενέ για όλα, νεράιδες και δαιμόνια που ζούσανε στο χωριό τους.

Ο Σίμος βαριότανε τα παραμύθια αλλά λάτρνε τις ιστο-

ρίες της προγιαγιάς του. Την έβαζε να λέει πότε για το ένα και πότε για το άλλο. Τελειωμό δεν είχαν οι κουβέντες της κι όλες έμοιαζαν αληθινές. Κάθε ξωτικό είχε το δικό του όνομα και τη δική του θλιβερή ιστορία. Ο Σίμος είχε τόσο εξοικειωθεί με όλα αυτά που κάπου βαθιά μέσα του πίστευε ότι μπορεί και να 'θελε να συναντήσει μια απ' αυτές τις μοναχικές σκιές με το κάρβουνο στα μάτια. Τον αγκάλιαζε η προγιαγιά του και του 'λεγε:

«Εσύ, Σίμο μου, δεν έχεις να φοβάσαι τίποτα. Είσαι ο μόνος σ' όλο το χωριό που γεννήθηκε πάνω σε μονομερίτικο πανί. Και το μονομερίτικο πανί τα διώχνει όλα. Και μαγγανείες και διαόλους και δαίμονες. Ποτέ να μη σκιαχτείς».

Τα λόγια αυτά σκεφτότανε ο Σίμος όταν όρθωνε το ανάστημά του μπροστά στο Μάρκο. Ο Μάρκος κρατούσε ακόμα στα χέρια του ανοιχτό το σουγιά. Πλησίασε το κυπαρίσσι κι έδειξε τα σημάδια.

«Να, ρε. Δες πού είμαι εγώ και δεσ πού είσαι εσύ. Σχεδόν δυο παλάμες ανοιχτές σε περνάω. Κι εσύ, κατσούλι, δε με παραδέχεσαι γι' αρχηγό σου;»

«Το είπα. Είσαι ψηλότερος απ' όλους. Είσαι μεγαλύτερος απ' όλους. Ξέρεις περισσότερα αλλά δε σε προσκυνάω».

«Και κάνεις και τον έξυπνο και τσαμπουνάς βλακείες. Πως δε φοβάσαι Ανεβαλούσες και Λεράκια».

«Δε φοβάμαι».

«Πάρ' το πίσω, ρε σκατοκατσούλι».

«Δεν το παίρνω. Και σένα τι σε κόφτει; Μήπως σκιάζεσαι;»

«Ποιος σκιάζεται, ρε μαμούνι;»

«Λοιπόν, πας μια βόλτα σ' όλες τις κάτω γειτονιές; Πέρα απ' τα μοναχικά σπίτια, πέρα απ' τα Λεράκια, πέρα απ' τον Κακό Ποταμό και τον Γκρεμό;»

«Πάω αν θέλω».